

tinum reperiuntur, ut ex supra adductis a nobis satis constat; ideoque ex ipsa gratuita et singulari providentia, quam Deus gerit erga prædestinatos, et ex locutionibus Scripturæ, quibus illa significatur, tacite et, ut ita dicam, in actu exercito colligit Augustinus hoc genus dilectionis Dei erga prædestinatos; tacite, inquam, quia licet de hoc non expresse disputet cum Pelagianis vel Semipelagianis, tamen, ductus ipsa rerum connexione et testimoniorum Scripturæ significatione, de tota hac causa tanquam de una et eadem loquitur.

Quod ut amplius intelligatur, advertendum est Augustinum non solum contendere primum gratiæ auxilium, seu primam vocationem, dari prædestinato sine meritis ejus; quanquam enim hoc videbatur sufficere contra Semipelagianos, illud tamen suo modo commune est reprobis, quibus etiam dantur prima auxilia et vocatio, interdum etiam efficax quoad primam justificationem; et de illis etiam est certum talia auxilia, sive sufficientia, sive suo modo efficacia, dari sine proprio merito, quod primum auxilium gratiæ antecedat. Sed præter hoc intendit Augustinus, illud primum auxilium, quatenus in prædestinato efficax est in ordine ad finalem et perseverantem salutem, quæ per illud aliquo modo inchoatur, esse ex speciali, et, ut ita dicam, formali intentione Dei; nam hoc etiam significant Scripturæ supra adductæ, quas ita ab Augustino intelligi satis, ut credo, probant testimonia supra tractata, quæ hic repetere necesse non est. Hujusmodi autem voluntas, seu modus dandi tale auxilium evidenter includit absolutam et efficacem voluntatem dandi effectum ejus, non solum proximum, sed etiam ultimum, propter quem obtinendum datur. Quod quidem de virtuali saltem voluntate conversionis, seu justificationis, etiam auctores alterius sententiæ negare non audent: re tamen vera nec est major difficultas in formali quam in virtuali intentione, ut infra ostendam, nec Deo est deneganda formalis voluntas et intentio finis, accommodata modo eligendi medium, cum hic sit modus maxime proprius et perfectus operantis per intellectum, et in Deo ipso non ponat imperfectionem, imo perfectionem supponat; neque in creatura modum operandi immutet, ut statim dicam. Nec denique est major ratio admittendi hanc intentionem formalem respectu proximi effectus, quam ultimi æternæ salutis. Quæ omnia satis, ut opinor, ex ca-

pite decimo sexto constant; magis tamen occasione sequentium objectionum declarabuntur.

3. *Quam aliter velit Deus primum auxilium prædestinatis quam reprobis.* — Præterea, ex dictis colligi potest esse certum et constans fundamentum in doctrina Augustini, et maxime necessarium in hac materia, Deum non solum gratuito velle prædestinato primum auxilium, quod est efficax, sed etiam velle illud, quatenus efficax est, seu ut sit illi efficax. Sunt enim hæc duo valde diversa; nam Deus etiam vult dari peccatori concursus, qui in illo futurus est efficax, et interdum vult dare beneficium quod futurum est occasio peccandi; et tamen Deus non vult directe talem efficaciam vel effectum; aliud ergo est velle dare id quod futurum est efficax, et aliud velle dare illud quatenus efficax est, et ut infallibiliter habeat effectum; et in hoc consistit specialis dilectio prædestinatorum in modo conferendi primam vocationem congruam, quæ propterea includit, vel, secundum rationem, supponit efficacem voluntatem dandi effectum, propter quem præcipue datur tale auxilium. Et ideo Augustinus indifferenter de his loquitur propter connexionem eorum inter se.

Responderi potest sufficere ad hoc intentionem inefficacem finis per affectum simplicem, quo Deus vult omnibus beatitudinem. Sed hoc imprimis per se displicet, nec fit verisimile, cum intentio finis debeat esse proportionata electioni mediorum. Deinde, quia ratio facta probat in illa voluntate dandi gratiam efficacem, quatenus talis est, virtute includi efficacem intentionem finis; et præterea ostensum est ex virtuali recte inferri formalem in subjecta materia, quia Deus non indiget virtualibus intentionibus. Ac denique, ne recedamus ab Augustino, de cujus sensu nunc agimus, semper ipse de hac voluntate talis effectus, ut de efficaci loquitur; illius enim sunt illa verba: *Volenti salvum facere, nullum humanum resistit arbitrium*, quod de sola voluntate efficaci verum est; nam inefficaci sæpe propositum illud Dei salvandi suos electos, ex quo omnis specialis gratia prædestinatorum proficiscitur, ut est frequens in doctrina Augustini.

Alioqui, quantum spectat ad voluntatem, vel dilectionem Dei, nulla esset fere differentia inter prædestinatum et reprobum, quantum ad beneficium efficaci vocationis, sed

tota disparitas proveniet ex cooperatione liberi arbitrii, quod est satis alienum a doctrina Augustini, et Scripturis etiam non consonat, ut ex alia difficultate, tractanda sequenti capite, magis constabit. Sequela vero patet, quia intentio illa inefficax salvandi utrumque æqualis esse dicitur respectu prædestinati et reprobi; auxilium autem, seu vocatio quæ utrique datur, in re ipsa etiam potest esse æqualis, ut ostendam; vel saltem in hoc sunt æquales, quod neutra est efficax omnino prædeterminando voluntatem, sed solum cum cooperatione ejus, quæ in utroque esse potest, si ipse velit: ergo, si Deus non ex speciali intentione in uno operatur magis quam in alio, quantum attinet ad gratiam vocationis quatenus a Deo est, æquales sunt. Nec satis est quod Deus præsciat in uno futuram esse efficacem, et non in alio, et quod nihilominus posset provenire ex aliqua generali ratione providentiæ, et non ex speciali dilectione prædestinati, sicut etiam contingere potest in bonis actionibus moralibus, quantum ad ordinaria media communis providentiæ. Augustinus autem ubique contendit gratiam efficaci vocationis, præsertim quando satis est ut inchoet perseverantem et finalem salutem, tam esse gratuitam, ut non solum non fundetur in merito, sed etiam antevertat omnem rationem ex parte hominis, deturque ex speciali dilectione Dei, qua efficaciter vult æternam salutem ejus. Quidquid ergo Massilienses senserint, Augustinus extendit sermonem, docetque quomodo de hac gratia et radice ejus sentiendum sit.

Duplex voluntas dandi gloriam per modum intentionis et executionis ab eisdem impugnatur, falso tamen.

4. *Per electionem ad gloriam nunquam intelligit Augustinus electionem ad gratiam.* — Secundo, diffuse impugnatur distinctio illa, qua diversa loca Augustini conciliamus de duplici voluntate dandi gloriam, scilicet, per modum intentionis vel executionis. Et imprimis dicitur distinctionem hanc nullum habere in Augustino fundamentum, quod ab ipsis non probatur. Nobis autem visum est, et rem ipsam, et varias Augustini locutiones et contextum ipsum diversorum locorum, non solum sufficere, sed etiam cogere ad intelligendas illas diversas voluntates, et ad diversa loca applicandas. Eo vel maxime quod prædicti auctores admittunt, et recte, apud Augustinum dupli-

cem inveniri electionem, unam justitiæ, quæ supponit præscientiam et discretionem meritorum, de qua loquitur lib. 4 ad Simplicianum, quæst. 2, cum similibus; aliam electionem gratiæ, de qua loquitur l. de Prædestinat. Sanctor., cap. 49, et serm. 7 de Verb. Domini, et sæpe alias. Electionem ergo, quæ fit secundum justitiam, nos vocamus secundum executionem, quia illa eadem voluntas est per quam Deus in tempore quibusdam dat gloriam, et non aliis, licet ipsa voluntas, etiam formaliter sumpta secundum talem respectum, sit æterna; electionem autem gratiæ, seu gratuitam respectu gloriæ, dicimus esse per modum intentionis. Nam quod ipsi supponunt, hanc electionem gratiæ, ex mente Augustini, non cadere in gloriam, sed in gratiam tantum, ejus verbis repugnat, cum, de hac electione loquens, dicat per eam eligi omnes ad regnandum cum Christo, et eandem vocet voluntatem efficacem salvandi electos. Respondent, quia gratia est semen gloriæ, ideo electionem ad gratiam dici aliquando electionem ad gloriam seu æternam salutem. Sed fortasse cum majori fundamento dicere possemus interpretationem hanc non habere in Augustino fundamentum, satis enim diserte loquitur. Sed præterea inquiri de qua gratia loquamur, an de gratia sanctificante et remittente peccata, an solum de gratia primæ vocationis efficaci. Si de hac posteriori, illa non est semen gloriæ, nec per se ac formaliter sanctificat animam, sed remote tantum est quoddam initium horum bonorum; nec propter illam solam verisimile est dixisse Augustinum, elegisse nos Deum ad regnum cælorum. Si vero est sermo de gratia sanctificante, inquiri rursus an sit sermo de quacunque sanctitate, an de sanctitate quæ perseveret usque ad finem vitæ. Primum dici non potest, nam, licet omnis gratia hujusmodi ex se, vel secundum præsentem justitiam sit semen gloriæ, tamen non semper cum effectu perducit ad regnum cælorum, cum tamen sit sermo de voluntate perducendi tales homines cum effectu ad regnum cælorum. Si autem illa electio gratiæ est ad gratiam sanctificantem, et perseverantem, et finalem, illa est gratia consummata; et illa est gloria; et vanum est illius intentionem distinguere ab intentione beatitudinis et regni cælorum; tum quia se infallibiliter consequuntur, et qui intendit formam, intendit etiam consequentia ad formam; tum etiam quia eadem est utriusque ratio, quia gratia finalis in re ipsa non

datur adultis sine aliquo merito, imo nec gratia prima datur eis sine aliquo merito de congruo, vel sine aliqua dispositione libera, de quibus eadem est ratio, ut patebit. Electio ergo gratiæ apud Augustinum etiam regnum cœlorum complectitur, quatenus ordine intentionis dilectione efficaci talibus hominibus intenditur. Neque dubitandum est propter nomen electionis gratiæ, tum quia maxime sic dicta est, quia non fundatur in merito, ut supra ostendi; tum etiam quia ipsa vita æterna est etiam gratia, quæ licet in ordine executionis sit gratia pro gratia, id est, primum donum gratuitum quod homini amatur, et per alias gratias procuratur.

5. *Rationes quibus impugnant duplicem illam voluntatem.*—Adduntur vero ulterius rationes philosophicæ, quibus illa distinctio impugnatur, quarum summa est, quia, licet apud philosophos et Theologos ita distinguantur ordo intentionis et executionis, itaque opponi dicantur, ut quod est primum in intentione sit ultimum in executione, tamen nullus philosophorum constituit utrumque ordinem in mente vel voluntate artificis, sed alterum tantum ordinem, scilicet intentionis; alterum vero, scilicet executionis, in re ipsa; nos autem utrumque illum ordinem constituimus in voluntate Dei tanquam in mente artificis. Et præterea videmur dicere Deum, post finitum ordinem intentionis, nostro modo intelligendi, iterum postea consultare et quasi cogitare de executione, quod nullus artifex facit, si prudens sit et disertus. Videmur item dicere Deum ordine intentionis eligere hominem ad gloriam, quia præscivit media per quæ potest illum ad eum finem perducere. Ac denique videmur dicere Deum eligere prædestinatos ad gloriam, ut eos sanctos efficiat; quod tamen non ita est, sed potius eos sanctificat, ut capaces gloriæ efficiat. Denique adduntur hic aliæ rationes, quæ coincidunt cum his quæ circa rem ipsam postea fiunt, et ideo illas nunc prætermitto.

6. *Solvuntur facile.*—Rationes autem propositæ facile a nobis dissolvuntur. Nam ad primam respondemus, verum quidem esse ordinem executionis esse in re ipsa; tamen, si executio ab eodem artifice per suam voluntatem operante emanata est, necessario intelligere oportet in ipsomet artifice, præter totum ordinem intentionis et consultationis, voluntatem a qua immediate manet executio, quæ incipiat a proximo medio, quod in elec-

tione fuit postremum, et progrediatur usque ad executionem finis primo intenti. Neque hoc est novum apud philosophos morales; nam post totam electionem mediorum, in qua finitur ordo intentionis, dicunt incipere usum, qui, ut active est ab eodem artifice, in voluntate ejus existit, et ab illo inchoatur executio. Quamvis ergo in Deo secundum rem non sit distinctio talium actuum, tamen vere ac proprie illi tribuuntur, et secundum rationem a nobis distinguuntur; nam hujusmodi actus ad perfectionem spectant, et formaliter nullam imperfectionem involvunt. Stat ergo firma et solida illa distinctio actuum pertinentium ad ordinem intentionis, vel ad ordinem executionis, intellecta non solum de actibus immanentibus in mente artificis, et transeuntibus quoad externam executionem, sed etiam quoad internos actus voluntatis ejusdem artificis, ut declaratum est. Quod si addamus in Deo æque æternam esse voluntatem per quam in tempore exequitur quod vult, et voluntatem qua intendit aliquid seu prædefinit, recte concludemus in ipsa æterna Dei voluntate et decretis liberis ejus, optime distingui unum quod sit per modum intentionis, et aliud quod sit per modum voluntatis executivæ, et applicantis ad usum pro tali tempore causas, seu potentiam proxime exequentem talem effectum.

7. *In illorum doctrina nostra supponitur.*—Atque hanc ipsam distinctionem ab eisdem auctoribus, qui illam impugnant, re ipsa admitti, duobus modis ostenditur. Primo quia, quando Deus prædefinit dare homini cogitationem ex qua scit esse futurum peccatum, vel cogitationem ex qua scit futurum esse opus virtutis, vere dicimus Deum velle dare unam propter opus virtutis, non vero aliam propter opus peccati. Cujus rei causa esse non potest, nisi quia in altero casu antecedit secundum rationem actus aliquis divinæ voluntatis, quo intendit tale opus bonum, et ex quo orta est cogitatio, quæ futura est causa illius operis; in alio vero casu non antecedit talis intentio, sed solum post voluntatem dandi talem cogitationem, sequitur in Deo voluntas concurrenti cum humano arbitrio ad actum peccati, quæ est voluntas executiva, et alia proportionalis ponenda est circa opus bonum, quia etiam Deus vult concurrere ad illud. Ergo circa illummet actum bonum interveniunt ex parte Dei duo affectus ratione distincti: unus, pertinens ad ordinem intentionis, alius vero ad executionem. Atque ita

concedere videntur prædicti auctores: nam priorem intentionem expresse ponunt, posteriorem autem voluntatem negare non possunt; tum quia illam admittunt in actibus malis, et æque vel magis necessaria est in bonis; tum etiam quia illa prior intentio solum ponitur ab ipsis per modum simplicis affectus, et ideo necessaria est alia voluntas efficax et operativa. Quod in negotio prædestinationis evidens etiam est; nam ipsi concedunt, ante voluntatem dandi vocationem congruam, præcedere ex parte Dei aliquam intentionem dandi æternam salutem; quia alias non posset intelligi, Deum dare talem vocationem propter talem finem. Unde etiam necessario concedunt illam intentionem præcedere ante præscientiam meritorum, quia ante primam vocationem nulla sunt merita; et tamen post prævisa merita ponunt electionem justitiæ ad eandem æternam salutem, quæ est ex parte Dei executio activa glorificationis prædestinatorum, quæ in tempore fit, et illius transeuntis seu externæ electionis, qua boni a malis separantur. Constituunt ergo eundem ordinem et distinctionem actuum; solumque a nobis differunt, quod illam intentionem ponunt inefficacem, et per simplicem affectum; nos autem putamus circa prædestinatos esse efficacem et absolutam. Hæc vero diversitas ex aliis principiis examinanda est; ad præsens vero punctum nihil refert, quia, quocumque modo ponantur, intelligimus illos ordines, et actus ad illos pertinentes, esse distinctos. Aliud argumentum est, quia quando finis et medium ita comparantur, ut medium in executione sit causa physica efficiens finem sine interventu causæ liberæ, tunc fatentur finem esse prius in intentione efficaci Dei, quam medium, licet sit posterius in executione, ut quando Deus intendit efficaciter abundantiam frumenti, et ideo ordinat pluviam, quam prius exequi vult; tunc autem necessario est ponenda alia voluntas executiva, per quam Deus post factam pluviam efficit abundantiam frumenti; nam hic etiam effectus in se ac per se procedit ex aliqua voluntate Dei. Neque nunc refert quod talis intentio efficax admittatur ab illis auctoribus in mediis physicis, non in moralibus; nam hoc postea videbimus; nam ad præsens sufficienter concluditur illo argumento, illos ordines ac voluntates secundum se distingui per rationem, ubicumque aliunde non repugnaverit utramque voluntatem dictam intervenire.

8. *Qua ratione procedat artifex ab electione ad executionem.*—Aliæ rationes, non satis prospectio quomodo mentem nostram attingant, vel ad causam pertineant. Nos enim nec cogitavimus unquam, post finitam consultationem et electionem, necessariam esse morosam repetitionem aut novam consultationem ad executionem inchoandam; neque hoc sequitur ex prædicta distinctione; nam quilibet artifex expeditus ad agendum, et a fortiori Deus, facta electione mediorum, statim incipit executionem, adveniente tempore pro quo facta est electio. Solum ergo dicimus hanc executionem fieri per voluntatem ratione distinctam a priori intentione. Addimus subinde, ad exequendum primum medium, quod fuit ultimum in electione, solum esse necessarium habere cogitationem talis medii, et memoriam electionis factæ, et constantiam in illa, quæ omnia clarissima sunt in Deo, remotis imperfectionibus (loquimur enim more nostro). Ad voluntatem autem efficacem executivam secundi et tertii, vel ultimi medii, necesse est præcognoscere prius medium jam esse executioni mandatum; quia, cum media ita sint subordinata, vel per se, vel ex vi prioris consultationis et electionis, non potest quis progredi ad executionem posterioris medii, nisi jam intelligat medium, quod supponitur, esse executioni mandatum; atque hoc modo præscientia absoluta meritorum potest esse necessaria ad donationem gloriæ, et ad voluntatem æternam, quam Deus habet de executione illius, licet non sit necessaria ad intentionem dandi gloriam, quod alii quidem admittunt de intentione inefficaci; quantum vero ad præsens spectat, est eadem ratio de efficaci. Secus vero est de scientia conditionata futurorum meritorum, si hæc vel illa auxilia conferantur; nam hæc necessario præsupponenda est, ut possit intentio efficax talis finis in Deo intelligi. Nec vero propterea dicimus, ut in alia objectione supponitur, Deum eligere hominem ad gloriam ordine intentionis, quia sic præscivit illa merita; hoc enim plane repugnat; quia cum conditionalis nihil ponat in esse, illa merita sic præcognita non sunt digna aliqua remuneratione; non sunt ergo illa merita causa electionis, et consequenter illa causalis in rigore falsa est, nec sequitur ex nostra doctrina: sed ad summum sequitur, ex parte Dei, ut possit talem intentionem habere, necessariam esse illam præscientiam, quia non potest haberi prudenter electio efficax, nisi subsint media per quæ

possit talis electio efficaciter executioni mandari; illorum ergo mediorum præscientia necessario supponenda est in Deo, qui summa sapientia et providentia omnia disponit; huiusmodi ergo est illa præscientia conditionata, ut in proprio opere latius explicavimus.

9. *Quo sensu vera sit illa propositio*: Deus elegit aliquos ad gloriam, ut eos sanctos efficiat. — *Quo sensu sit falsa*. — Denique, non video quomodo ex dictis sequatur, Deum eligere aliquos ad gloriam, ut eos Sanctos efficiat; hoc enim nec sequitur ex prædicta distinctione, quam nunc examinamus, ut per se constat, neque ex aliis sentiis nostris, quæ in medium afferri possint. Breviter tamen de sensu illius propositionis dicendum est, si nomine sanctitatis intelligamus eam, quæ est omni ex parte perfecta, id est, omnino pura, indefectibilis, inamissibilis, etc., sic propositionem illam verum posse habere sensum: imo in eo recte posse intelligi verba Pauli ad Ephes. 1: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in charitate*; si autem illa verba sic intelligantur, illa particula, *ut*, non dicit causam finalem electionis alicujus medii, sed dicit finem ipsum, seu terminum ad quem eliguntur prædestinati; et ideo Paulus non addidit: *Elegit nos ad gloriam, ut essemus sancti*, sicut in dicta propositione dicitur, et minus proprie dictum videtur, etiam loquendo de illa sanctitate perfecta; quia gloria non est medium ad prædictam sanctitatem, sed est ipsamet perfecta sanctitas: exponi tamen potest, quod illa particula, *ut*, non dicat causam finalem, sed formalem, seu, quod perinde est, ut non dicat finem extrinsecum, sed intrinsecam rationem volendi, ut cum dicimur amare virtutem propter honestatem ejus, est enim gloria ipsamet sanctitas perfecta et consummata. Si autem in ea propositione sermo sit de imperfecta sanctificatione, quæ in hac vita fit, sic falsa est omnino illa propositio, quia hæc sanctitas ordinatur ad illam gloriam, non e converso. Nec vero, si Deus prius ratione voluit dare beatitudinem quam hanc sanctitatem, sequitur ad hoc decrevisse dare beatitudinem, ut postea daret sanctitatem; sed potius sequitur ex vi illius decreti voluisse in hac vita dare sanctificationem, per quam tandem ad beatitudinem perveniretur. Sicut si quis decrevit habere domum, et postea decernit de illa paulatim ædificanda, non propterea dicitur decrevisse habere domum, ut postea de illa

ædificanda tractaret; electio enim, seu executio medii non est ratio propter quam habetur intentio finis, etiamsi ex intentione finis consequatur progressus ad electionem vel executionem.

Quam immerito dicant nec insinuasse quidem Augustinum electionem ante prævisa merita.

10. Tertio afferuntur et late expenduntur Augustini testimonia, in quibus docet electionem inter homines fieri ex prævisis meritis. Et tandem additur nullibi Augustinum oppositum, vel leviter, insinuasse. Sed in hac objectione nihil est quod novam petat responsionem. Nam Augustini testimonia omnia a nobis adducta sunt in c. 16, et in c. 18 exposita; et expositio revera non est vel leviter impugnata. Nimia vero exaggeratio est, cum dicitur Augustinum nullibi oppositum, vel leviter insinuasse, cum Scholastici fere omnes eam sententiam ex Augustino sumpserint, eamque illi attribuant. Quod si alii Scholastici fortasse in hac parte digni minori fide habeantur, certe D. Thomæ auctoritas non potest ita in hac parte contemni, ut dicamus vel non legisse Augustinum, aut legisse, et non intellexisse, illi attribuendo sententiam quam nec leviter indicavit; aut intellexisse, et ab ejus sententia discessisse. Addo, præter Scholasticos, plures alios doctissimos viros, in Augustino satis versatos, tum modernos, tum etiam antiquiores, partim etiam consentientes illi in hac doctrina de Prædestinatione, partim contradicentes, Augustino tribuere hanc sententiam. Qui ergo credibile est nec leviter alicubi eam insinuasse? Denique testimonia a nobis adducta, et vis quæ illis infertur per contrariam expositionem, ut paulo ante diximus, satis ostendunt Augustinum non leviter tantum, sed gravissime hanc receptam sententiam docuisse. Nec de Augustino plura dicere necesse est.

11. *Quomodo conentur D. Thomam explicare pro sua sententia*. — Illud tamen non omittam, quod ad sententiam D. Thomæ spectat, nimirum, prædictos Theologos etiam voluisse D. Thomam ita exponere, ut nostram sententiam non doceat, eo quod in 1 part., quæst. 23, art. 4, solum dicit, *Prædestinationem aliquorum ad salutem æternam supponere, secundum rationem, quod Deus illorum velit salutem*. Quod non oportet intel-

ligi de beatitudine alterius vitæ, nam per salutem æternam intelligere possumus justificationem et perseverantiam in gratia, ad quam Deus elegit quosdam præ aliis. Sed imprimis jam supra dixi frustra distingui justificationem et perseverantiam in illa, a gratia consummata et beatitudine, cum hæc intrinsece connexa sint, et eadem sit omnium ratio quantum ad hoc, quod in consecutione seu executione pendent a libero consensu voluntatis. Imo, proxime magis requiritur hic consensus ad gratiam et perseverantiam obtinendam; nam postea beatitudo sine nova cooperatione libera datur. Sed declarant per gratiam, et perseverantiam in justitia, non intelligi formalem ipsam sanctitatem perseverandi usque ad finem vitæ, sed auxilia congrua, in quibus virtute quodammodo continetur hæc justitia et perseverantia, quatenus Deus præscit, si ea conferat, hominem et justificationi et perseverantiæ consensurum. Unde fingunt, prius secundum rationem, et ante prævisa merita, habuisse hoc decretum circa prædestinatos, dandi illis omnia auxilia prævenientia congrua, quibus cooperando, sicut Deus ipse sciebat, salutem consequerentur. Et in hoc decreto dicunt consistere primum illum amorem specialem, quo Deus amavit prædestinatos præ aliis; et de hoc exponunt D. Thomam, cum dicit dilectionem, secundum rationem, præcedere prædestinationem, quia post illam universalem voluntatem sigillatim decrevit Deus per prædestinationem talia auxilia; sed hæc, sicut gratis et sine fundamento dicuntur, ita per sese statim displicent. Nam imprimis illa voluntas universalis, si intelligatur distincta secundum rationem a voluntate dandi singula auxilia in particulari, est impertinens; tum quia in Deo non est voluntas confusa ex parte objecti, sed distincte vult quidquid vult, sicut distincte illud intelligit; tum etiam quia illa neque est voluntas finis seu formalis intentio ejus, ut per se constat, neque etiam est necessaria aut utilis ad finem, quia satis superque sunt voluntates singulorum mediorum, seu auxiliorum in particulari. Si vero illa voluntas universalis non est aliud quam voluntas totius collectionis congruorum auxiliorum, quæ in Deo est unica et simplex, et distincte terminatur ad singula auxilia congrua ex vi illius conferenda, in hoc sensu falsum est post hanc voluntatem subsequi prædestinationem, per quam decernitur de singulis auxiliis in particulari. Nam si præ-

destinatio est in voluntate, nihil aliud est quam illa voluntas; si vero est in intellectu, non est secundum se totam posterior illa voluntate, sed sunt, ut ita dicam, permistæ, et comparantur ut prior et posterior in ordine ad diversa auxilia seu media. Quia, licet illa voluntas in re sit una, tamen prout terminatur ad diversa auxilia, ratione distinguitur, et prius terminatur ad unum quam ad aliud, secundum aliquem ordinem causalitatis, quem inter se habent. Et eodem modo ratio talium mediorum, prout est in intellectu, et prædestinatio dicitur, prius terminatur ad unum medium quam ad aliud, et comitatur voluntatem, ita ut licet respectu unius et ejusdem auxilii hæc ratio existens in intellectu, ut practice applicata per voluntatem, sit posterior, tamen respectu ulterioris auxilii est prior quam voluntas dandi illud. Illa ergo voluntas universalis omnium auxiliorum nullo modo potest antecedere totam prædestinationem. Præterea, quod ad D. Thomam spectat, in quo versabamur, evidens est illum non loqui de hac voluntate, nam loquitur expresse de voluntate finis, quam supponit prudentia, ut est præceptiva mediorum; constat autem prudentiam per se non supponere voluntatem confusam mediorum, nisi quatenus virtute includitur in efficaci intentione ipsius finis. Item, quia consequenter loquitur de salute æterna, ut est finis ad quem tendunt prædestinati; auxilia autem congrua, sive sigillatim, sive universim sumpta, non sunt huiusmodi fines, sed media. Præterquam quod nunquam apud D. Thomam reperietur illa phrasis locutionis, quod ipsa auxilia vocet æternam animæ salutem. Denique, in solutione ad primum, expresse declarat se loqui de electione ad gratiam et gloriam, loquitur autem de eadem electione quæ prædestinationem antecedit. Est ergo satis clara mens D. Thomæ, et ex illo articulo, et ex articulo septimo ejusdem quæstionis, ut alia loca omittam.

Prima ratio qua pugnant contra voluntatem illam efficacem quam ponimus.

12. *Solvitur*. — Quarto, principaliter afferuntur variæ rationes contra assertionem ipsam. Prima est, quia voluntas dandi gloriam, ut est in Deo ante prævisa merita, est voluntas antecedens; sed hac voluntate Deus vult omnes homines salvos facere, tam reprobos quam prædestinatos, ut est in ore omnium